



Samhällsorienterande ämnen för grundlärare med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4-6

Social Studies for Teachers Working in Upper Primary School

30 högskolepoäng

30 credits

Ladokkod: 114650

Version: 1.3

Fastställt av: Utbildningsutskottet 2014-01-22

Gäller från: HT 2013

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): utbildningsvetenskap: SO-ämnen och barns lärande (G1N)

Utbildningsområde: Undervisning 80%, Verksamhetsförlagd utbildning 20%

Ämnesgrupp: utbildningsvetenskap teoretiska ämnen

Förkunskapskrav: Godkänt resultat i termin 1 och 2 samt godkänt resultat från all VFU i tidigare terminer inom ramen för Grundlärarutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4-6, 240 hp

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

I kursen lyfts geografiska begrepp som exempelvis inre och yttre krafter, vattnets kretslopp, klimat och väder, naturresurser, migration och demografi. Människans beroende av och utnyttjande av naturens resurser diskuteras och problematiseras. Studenterna kommer också att arbeta med undersökningar i fält och med kartkonstruktioner/karttolkning. Svensk historia från 800 till 1850 belyses i kursen. Centrala moment rör statsbildande, jordbruk, handel, demografi, migration och religion. Mäns, kvinnors och barns historia skall framträda. Begrepp som används i kursen är exempelvis tidsmedvetande, historiemedvetande, historiebruk och historiekultur. I kursen kommer vi även att arbeta med historiska och arkeologiska källor av olika slag, diskutera dem, värdera dem och tolka dem. Vetenskapliga texter med aktuellt historiskt/historiedidaktiskt innehåll presenteras. Världsreligionerna läses översiktligt, liksom fornskandinavisk religion. Samernas historia, religion och ställning som minoritetsfolk tas upp. Livsfrågor och etik och hur dessa frågor behandlas i olika religioner och i populärkulturen är också ett centralt innehåll i kursen. Genus, sexualitet och sexuell identitet belyses och diskuteras liksom mänskliga rättigheter och hur demokrati praktiseras i Sverige. I kursen kommer även aktuella frågor kring hur IKT påverkar barns och ungas liv att diskuteras. I kursen diskuteras didaktiska val utifrån bland annat innehåll, arbetssätt, elevinflytande, kunskapsinhämtande, kunskapsredovisning, bedömning samt klass, kön och etnicitet. Studenterna studerar och konstruerar didaktiska modeller. Studenterna tränar i kursen sin förmåga att integrera ämneskunskaper med IKT och estetiska lärprocesser liksom att planera tematiska och ämnesövergripande moment. De arbetar också med bedömning och betyg med hjälp av styrdokument, aktuell litteratur och autentiska elevtexter.

Mål

Studenten skall efter avslutad kurs kunna:

- redovisa relevanta ämneskunskaper i historia, religion, samhällskunskap och geografi för undervisning i årskurs 4-6
- redovisa och använda, för samhällsorienterande ämnen, centrala begrepp
- visa kunskaper om och respektera över människors livsvillkor, nu och i historien
- problematisera och exemplifiera begreppet hållbar utveckling, både historiskt och i nutid
- analysera religiösa, etiska och existentiella frågeställningar utifrån ett mångfaldsperspektiv
- beskriva människors skilda sätt att tolka sin omvärld via olika medier samt analysera denna tolkningsprocess med utgångspunkt i kategorierna klass, kön, etnicitet och generation
- söka, granska och värdera för kursen relevant vetenskaplig litteratur
- konstruera och analysera en enkät med ett för kursen relevant innehåll
- visa förmåga att föra ett komplext didaktiskt resonemang i relation till styrdokumentens mål samt aktuell didaktisk forskning och egna erfarenheter från VFU
- redogöra för och motivera olika tematiska och ämnesövergripande arbetssätt

- redogöra för, värdera och problematisera hur IKT kan användas didaktiskt
- tillämpa, värdera och problematisera hur estetiska läroprocesser kan användas didaktiskt
- självständigt söka, för kursens innehåll relevanta, vetenskapliga artiklar om ämnesdidaktik i pedagogiska databaser, redogöra för sökningsprocessens förlopp samt kritiskt granska, analysera och förhålla sig till artiklarnas innehåll
- självständigt skriva en rapport av vetenskaplig karaktär samt kritiskt granska och opponera på en annan students rapport i ett ventileringsseminarium
- självständigt bedöma och betygssätta i SO- ämnena utifrån gällande betygskriterier samt motivera sitt betyg
- kommunicera kursinnehållet med elever och yrkesverksamma

Undervisningsformer

Föreläsningar, workshopar, studiebesök, studiegruppsarbete och fältstudier.

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer och betygsskala

Individuell skriftlig tentamen, enskilda skriftliga och muntliga redovisningar, deltagande i seminarier, workshops och studiegruppsarbete.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

Studentinflytande och utvärdering

Före kursstart inbjuds studenterna till kursplaneringsmöte. Utvärdering sker kontinuerligt och muntligt under kursens gång. Vid kurslut genomförs en individuell skriftlig utvärdering. Resultatet av utvärderingarna är vägledande för utveckling av kommande kurser och delges studenterna genom kursens kursrapport.

Övrigt

Kursen ingår som valbar tillvalskurs i Grundlärautbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4-6, 240 hp.

Bilaga: Litteraturlista för Samhällsorienterande ämnen för grundlärare med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4-6 (114650)

- Berggren, Lars & Greiff, Mats (2009). *En svensk historia från vikingatid till nutid. 2.*, [bearb.]uppl. Lund: Studentlitteratur (404 s)
- Bogren, Jörgen, Gustavsson, Torbjörn & Loman, Göran (2008). *Klimat och väder*. Lund: Studentlitteratur (296 s)
- Dyregrov, Atle (2007). *Sorg hos barn: en handledning för vuxna. 2.*, [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur (155 s)
- Enochsson, Ann-Britt (2007). *Internetsökningens didaktik*. Stockholm: Liber (150 s)
- Hammer, Olav & Sørensen, Jesper (2010). *Religion: i människors medvetanden och samhällen*. Lund: Studentlitteratur (216 s)
- Hermansson Adler, Magnus (2009). *Historieundervisningens byggstenar: grundläggande pedagogik och ämnesdidaktik. 2.* uppl. Stockholm: Liber (248 s)
- Jönsson, Anders (2009). *Lärande bedömning*. Malmö: Gleerup (176 s)
- Karlsson, Klas-Göran (2009) Historiedidaktikens teori. I Karlsson, Klas-Göran & Zander, Ulf (red.) (2009). *Historien är nu: en introduktion till historiedidaktiken. 2.*, [uppdaterade och bearbetade] uppl. Lund: Studentlitteratur (48 s)
- Kolla källan: källkritik på internet: en lathund.* (u.å.). Stockholm: Skolverket
Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=1964> (4 s)
- Larsson, Hans Albin (2013). *Vår demokratis värdegrund: aspekter på en högst väsentlig del av lärarutbildningens gemensamma kärna. 3.*, rev. uppl. Eksjö: Ordförrådet i Eksjö (104 s)
- Ludvigsson, David (2009). Vilken historia skall vi ha i skolan? I *Årsskrift för historielärarnas förening 2009*. (10 s)
- Lundqvist, Jan (2006). *Geologi: processer - utveckling - tillämpning. 4.*, [rev. och uppdaterade] uppl. Lund: Studentlitteratur (273 s)
- Löfstedt, Malin (red.) (2011). *Religionsdidaktik: mångfald, livsfrågor och etik i skolan*. Lund: Studentlitteratur (219 s)
- Löfving, Christina (2012). *Digitala verktyg och sociala medier i undervisningen: så skapar vi en relevant skola utifrån Lgr 11*. Stockholm: Liber (191 s)
- Findahl, Olle (2010). *Unga svenskar och Internet 2009*. Stockholm: .SE, Medierådet & World Internet Institute (69 s)
- Møller, Jens Peter (2003). *Geografididaktik*. Stockholm: Liber.
- Samiskt informationscenter. Sapmi. <http://www.samer.se/servlet/GetDoc?meta_id=1004 >
- Samiskt informationscenter. Sapmi. <http://www.samer.se/servlet/GetDoc?meta_id=1008>
- Sanderorth, Ingrid, Werner, Margit & Båth, Sten (2009). *Plats - identitet - lärande: närområdesstudier i skolan. 1.* uppl. Lund: Studentlitteratur (256 s)
- Thurén, Torsten (2013). *Källkritik. 3.* uppl. Stockholm: Liber (255 s)
- Texter från olika artiklar (ca 100 s) samt texter från riksdag och regering (ca 100 s) tillkommer.